

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คณะผู้ศึกษาได้วางแผนและดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา
2. ประชากรในการศึกษา
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาอิสระครั้งนี้ มีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารหลักการแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดหัวข้อปัญหากรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ โดยเสนอความเห็นชอบและคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ
3. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
4. สร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาโดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา
5. เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเครื่องมือและปรับปรุงแก้ไข
6. นำเครื่องมือไปทดลองใช้และหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือแล้วปรับปรุงแก้ไขและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
7. จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์
8. เก็บรวบรวมข้อมูล
9. วิเคราะห์ข้อมูล
10. สรุปและรายงานผลการวิจัย

ประชากรในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้เป็นครูวิชาการในโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพระดับชาติจากข้อสอบมาตรฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2550 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 164 คน รายละเอียดดังตาราง

ตาราง 4 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	ประชากร (ครูวิชาการโรงเรียน)
พรหมพิราม	51
วัดโบสถ์	27
นครไทย	58
ชาติตระการ	28
รวม	164

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ใน 7 ด้านดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี ปรัชญา ของหลักสูตรต่าง ๆ ที่ใช้ในโรงเรียน
 - 1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544
 - 1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพของสถานศึกษา
 - 1.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.4 นำหลักสูตรไปใช้
 - 1.5 นิเทศการใช้หลักสูตร
 - 1.6 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

- 1.7 ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 :34)
ได้กำหนดแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการสอนแบบต่าง ๆ
- 2.1 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมให้สอดคล้องกับวิธีการสอนแบบต่าง ๆ
- 2.3 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนโดยผู้บริหารและครูอาจารย์ในสถานศึกษาร่วมมือกันจัดขึ้น เพื่อให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือครู เกี่ยวกับการเรียนการสอนและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
- 2.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาวิธีการสอนแบบต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546: 34-35)
3. สนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมการสอน
- 3.1 จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
- 3.2 ศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้
- 3.3 จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้
- 3.4 ศึกษาวิธีการเลือกและใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.5 ศึกษาวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานของสื่อ
- 3.6 จัดให้มีการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อ
(กระทรวงศึกษาธิการ 2544 : 74-77)
4. เป็นแบบอย่างที่ดีในเชิงวิชาการ
- 4.1 ศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ (วันทยา วงศ์ศิลป์ภิรมย์ และคนอื่น ๆ 2545: 42-43)
- 4.2 จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด เทคนิค ทักษะทางวิชาของครู ชุมชน ท้องถิ่น
(กระทรวงศึกษาธิการ 2546:38)
- 4.3 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ ระหว่างบุคคล และองค์กร
(กระทรวงศึกษาธิการ 2546:38)
- 4.4 ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาการพัฒนาและวิจัยทางการศึกษา
(กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 35-36)

5. สนับสนุนและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน
 - 5.1 จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546:37)
 - 5.2 ส่งเสริมและสนับสนุนครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการทั้งในและนอกโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 : 74-77)
 - 5.3 จัดและอำนวยความสะดวกให้กับครูและนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 : 74-77)
 - 5.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 36)
6. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 6.1 เรียนรู้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การให้นักเรียนแก้ปัญหาจริงในสิ่งที่ตนสนใจ
 - 6.2 การจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active learning) และการเรียนในบริบท (learning in context)
 - 6.3 การจัดการเรียนการสอนแบบแข่งขัน หมายถึง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการ การเข้าใจความหมายในกระบวนการนี้ ผู้เรียนต้องใช้กระบวนการรู้คิด
 - 6.4 ส่งเสริมความร่วมมือและยอมรับความหลากหลายและความแตกต่างระหว่างบุคคล
 - 6.5 สนองความต้องการของทางวิชาการแล้วยังมีบริการด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการบริการทางสังคม
 - 6.6 มีบรรยากาศการเรียนที่อบอุ่น สบายใจ สร้างความมั่นใจจัดสถานที่เรียนให้มีบรรยากาศที่ลดความรู้สึกไม่มั่นคงทางจิตใจ และสนับสนุนให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
7. นิเทศและกำกับให้การเรียนเป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้
 - 7.1 การปรึกษาหารือและสร้างความตระหนักในความสำคัญของการนิเทศการจัดการเรียน
 - 7.2 การวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน
 - 7.3 การดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอน การสังเกตการณ์สอนของครูในชั้นเรียน
 - 7.4 การประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาทฤษฎี หลักการ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ
3. สร้างเครื่องมือวิจัยตามกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ของการศึกษา
4. เสนอร่างเครื่องมือต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ แล้วปรับปรุงแก้ไขตาม

ข้อเสนอแนะ

5. เสนอร่างเครื่องมือต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การวิจัยกับข้อคำถามของแบบสอบถาม (IOC : Index of item-Objective Congruence) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 61) ดังนี้

ถ้าแน่ใจว่ามีคุณภาพ มีความเหมาะสมจริง ให้คะแนน +1

ถ้าไม่แน่ใจว่ามีคุณภาพ มีความเหมาะสมจริง ให้คะแนน 0

ถ้าแน่ใจว่าไม่มีคุณภาพ ไม่มีความเหมาะสมจริง ให้คะแนน -1

นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และแปลผล โดยเทียบกับเกณฑ์ดังนี้

(บุญชม ศรีสะอาด, 2535 หน้า 61)

มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 หมายความว่า เป็นส่วนประกอบที่มีความตรงตามเนื้อหา เพราะวัดตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่ต้องการจริง

น้อยกว่า 0.5 หมายความว่า เป็นส่วนประกอบที่ต้องตัดทิ้งหรือแก้ไขเพราะไม่ได้วัดตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่ต้องการ และพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ในการศึกษาคั้งนี้ข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 -1.00

6. นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงเป็นครูเชิงวิชาการในโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1, 2 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพระดับชาติจากข้อสอบมาตรฐาน ปี 2550 ชั้น ป.6 สังกัด สพท.พล.2 จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค แล้วปรับปรุงแก้ไข ซึ่งมีสูตรดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดา บริสุทธิ, 2537. หน้า 251)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right)$$

- r_{tt} หมายถึง ค่าความเชื่อมั่นแบบสอดคล้องภายใน
- k หมายถึง จำนวนข้อของแบบสอบถามชุดนั้น
- $\sum s_i^2$ หมายถึง ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
- s_x^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนรวม

โดยจะพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เกิน 0.80 ขึ้นไป จึงจะถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นสูง ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.917

7. นำเครื่องมือที่ผ่านการทดลองใช้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อการปรับปรุงแก้ไข
8. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้ศึกษาจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้ศึกษาประสานขอหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนในสังกัด
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 แจ้งสถานศึกษาให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัยจากประชากร
3. การส่งแบบสอบถามผู้ศึกษาจัดส่งผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ไปยังโรงเรียนแล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนทางไปรษณีย์ที่คณะผู้ศึกษาได้กำหนดและบางส่วนคณะผู้ศึกษาได้ส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.1 ความถี่ (frequency)
 - 1.2 ร้อยละ (Percentage)
 - 1.3 ค่าเฉลี่ย ของประชากร (μ)
 - 1.4 ความแปรปรวนของประชากร (δ)
 - 1.5 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient)

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ในรูปแบบแจกแจงความถี่ (f) หาค่าร้อยละ (%) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (μ) และความแปรปรวนของประชากร (σ)

2.3 วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient)

3. การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เกณฑ์การตัดสินผลการวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์จุดกึ่งกลาง (Midpoint) ของช่วงระดับคะแนน (Class interval) มีการแปลผลดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

- 4.51 - 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อย
- 0.00 - 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อยที่สุด